

ใบความรู้ เรื่อง การพูดวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่อง หน่วยที่ ๓ พาที่สัมพันธ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การพูดวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่อง รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย
รหัส ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาที่ ๓

การพูด คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก อารมณ์ ทักษะคติ ประสบการณ์และอื่น ๆ จากผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง โดยผ่านทางถ้อยคำ สีหน้าแวตารวมทั้งน้ำเสียงอากัปกริยาที่แสดงออกเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนองทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา

คำว่า “วิเคราะห์” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายว่า ใคร่ครวญ เช่น วิเคราะห์เหตุการณ์, แยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้ เช่น วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ วิเคราะห์ข่าว

ส่วนคำว่า “วิจารณ์” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายว่า ให้คำตัดสินสิ่งที่เป็นศิลปกรรมหรือวรรณกรรม เป็นต้น โดยมีผู้มีความรู้ควรเชื่อถือได้ว่ามีความงามความไพเราะดีอย่างไร หรือมีข้อขาดตกบกพร่องอย่างไรบ้าง, ตีชม มักใช้คำว่าวิพากษ์วิจารณ์

การพูดแสดงการวิเคราะห์และวิจารณ์ จึงหมายถึง การถ่ายทอดความคิดที่ผ่านการคิดใคร่ครวญแล้วประเมินสิ่งนั้นว่าดีหรือไม่ อย่างไร โดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของผู้พูด

หลักในการพูดวิเคราะห์และวิจารณ์

การพูดเพื่อการวิเคราะห์และวิจารณ์ มีสิ่งที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

๑. เสนอแนวคิดและเจตนาที่แท้จริงของเรื่องนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจได้ถูกต้องตรงตามที่ต้องการจะสื่อ การเข้าใจเรื่องสามารถสื่อได้โดย

๑) เข้าใจความหมายของถ้อยคำ

๒) แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ทักษะคติ น้ำเสียงอย่างชัดเจน

๓) มีสำนวนโวหารเปรียบเทียบ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้รับสารมากยิ่งขึ้น เช่น เขาจัดงานแต่งงานอย่างยิ่งใหญ่เข้าทำนองตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ เป็นต้น

๒. เตรียมเนื้อหาสาระที่จะพูดโดย คำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

๑) กำหนดวัตถุประสงค์ในการพูดให้ชัดเจน

๒) กำหนดสาระสำคัญของสิ่งที่ต้องการสื่อสาร นำเสนอโดยมีข้อเท็จจริง ทั้งนี้ผู้พูดสามารถแทรกทักษะคติของตนเองได้ แต่ต้องปราศจากอคติ

๓) ประเมินสารที่ได้รับนั้นว่ามีประโยชน์ ให้แง่คิด ดีหรือไม่ดีอย่างไร ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม หรือความคิดสร้างสรรค์ ใดบ้าง

๓) ร่างบทพูด ชักซ้อมการพูดเพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยพยายามทำตนให้สบาย ๆ เป็นธรรมชาติ และเป็นตัวของตัวเอง มีมารยาทที่ดีในการพูดคิดให้รอบคอบก่อนพูด ใช้อารมณ์ให้ถูกกาลเทศะ ไม่พูดกระทบหรือเสียดสีผู้ฟัง